

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 5460-06-08 XXXXX ואח' נ' איילון חברה לביטוח בע"מ

תיק חיצוני:

בפני כב' השופט רמי אמיר

תובעים

1.א. XXXX XX
2.ב. XXXX XXX

ע"י עו"ד אריאל פרויליך וניסים פרחי

נגד

איילון חברה לביטוח בע"מ

נתבעת

ע"י עו"ד מנדה

חקיקה שאוזכרה:

[חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975](#)

[חוק הביטוח הלאומי \[נוסח משולב\], תשנ"ה-1995: סע' 1, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 330\(ג\), ב.ג' לפרק ח'](#)

[חוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד-1994](#)

פסק דין

פתח דבר

1. זוהי תביעה לפי [חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים](#) התשל"ה-1975 (להלן: "[הפלת ד](#)").
2. התובעת, ילידת 4.9.60, נפגעה ביום 25.7.07 בתאונת דרכים. התאונה אף הוכרה, אמנם באיחור מסויים, כתאונת עבודה. התובעת סבלה מפגיעה רב מערכתית קשה ביותר בתאונה. היא התעוורה בשתי עיניה, ונגרמו לה פגיעות קשות רבות נוספות בתחומים שונים. נכותה הרפואית המשוקללת כתוצאה מהתאונה היא 100%, הן לפי המומחים הרפואיים מטעם בית המשפט, והן לפי קביעת המל"ל, והדבר אינו במחלוקת. פירוט הפגיעות והנכויות יינתן בהמשך.
3. התובע הוא בעלה של התובעת, ותובע כמיטיב נזקיה.

4. הנתבעת היא חברת הביטוח שביטחה את התובעת בביטוח חובה.
5. אין בתיק זה כל מחלוקת בשאלת החבות, והדיון הוא אך ורק בשאלת הנזק.

פירוט האשפוזים, הפגיעות הגופניות, והנכויות הרפואיות

6. התובעת נלקחה ממקום התאונה באמבולנס לביה"ח קפלן, ומשם הועברה, בו ביום, לביה"ח שיבא, שם אושפזה ונותחה מספר ניתוחים. האשפוז החל כאמור ביום התאונה, 25.7.07, במחלקות טיפול נמרץ ונפגעי טראומה. ביום 19.9.07 הועברה התובעת לאשפוז במחלקת שיקום נפגעי ראש ושידרה בביה"ח שיבא.
- ביום 28.5.08 שוחררה התובעת לביתה, תוך המשך שיקום במסגרת אשפוז יום.
- ביום 22.6.08 אושפזה בשנית בביה"ח שיבא לשם ניתוח, ושוחררה לביתה ביום 1.7.08.
- ביום 30.11.09 אושפזה פעם נוספת בביה"ח שיבא לניתוח נוסף, ושוחררה ביום 3.12.09.
- בסה"כ היתה התובעת מאושפזת (לרבות באשפוז יום שיקומי) 388 ימים.
7. התובעת התעוורה בשתי עיניה בעקבות התאונה, היא סבלה חבלת ראש קשה עם זעזוע מוח, וכן נגרמו לה שברים רבים בפנים (לרבות בלסת ובשיניים), בגוף (לרבות באגן ובעמ"ש) ובגפיים, קרע בטחול, ועוד פגיעות רבות.
8. בעקבות פגיעתה הרב-תחומית של התובעת מונו שישה מומחים רפואיים מטעם ביהמ"ש בשישה תחומי רפואה שונים לשם בדיקתה, הערכת מצבה הרפואי וקביעת נכותה של התובעת.
- יש לציין כי אף אחד מהמומחים לא זומן לחקירה ע"י מי מהצדדים, כך שחוות-דעתם אינן במחלוקת.
- עוד אציין, כי כיון שכבר בשל העיוורון בשתי העיניים יש לתובעת נכות צמיתה של 100%, הרי שאין משמעות לשקלול המתמטי של כל הנכויות הנוספות – אך יש מקום לפרטן, כדי להתרשם ממכלול הנכויות, הפגיעות, וההגבלות של התובעת.
9. **בתחום העיניים** קבע פרופ' טרייסטר את הנכויות הבאות:
- 100% בגין עיוורון בשתי עיניים.
- 10% בגין מצב לאחר עקירת עין שמאל.

10. בתחום האורטופדי קבע פרופ' סלעי את הנכויות הבאות :
- 20% בגין איחוי גרוע לשבר בשוק ימין עם הגבלת תנועת הקרסול.
 - 10% בגין הגבלת תנועות יישור וכיפוף מרפק ימין.
 - 10% בגין שבר חוליה L 5 עם תזוזה ניכרת אך ללא הגבלת תנועה בקרבתה.
 - 10% בגין הגבלה בחלק מתנועת הירך.
 - 10% בגין צלקות מכערות.
 - 10% בגין פגיעה קלה בעצב הסיאלי משמאל.
- פרופ' סלעי הצביע על אפשרות לניתוחים עתידיים לשם שיפורים חלקיים בעניין הקרסול והירך, תוך ציון סיכונים לא מבוטלים שאינם מקובלים על התובעת, וביחס לירך אף ללא אינדיקציה רפואית מלאה לכך (כך בתשובות הבהרה). עוד ציין פרופ' סלעי, כי גם לאחר שיקומה של התובעת בקשר עם העיוורון, תהא התובעת מוגבלת מבחינה אורטופדית לעבודה בישיבה בלבד.
11. בתחום הרפואה הפנימית קבע פרופ' רביד את הנכויות הבאות :
- 10% בגין הפגיעה בחזה שהותירה כאבים המגיבים בקושי לאנלגטיקה.
 - 10% בגין מצב לאחר כריתת טחול.
- פרופ' רביד הוסיף וקבע כי לא נותרה נכות לבבית, וכי אין כל קיצור בתוחלת החיים של התובעת, הצפויה עד גיל 85.
12. בתחום הנזירולוגי קבע ד"ר קוריצקי את הנכות הבאה :
- 10% בגין תסמונת פוסט טראומטית חלקית, המתבטאת בעיקר בכאבי ראש, סחרחורת, קשיי שינה, הפרעות זיכרון לא קשות, ונימול בגפיים – אך ללא דיכאון.
13. בתחום א.א.ג קבע פרופ' אופיר כי לא נותרה כל נכות צמיתה.
14. בתחום רפואת פה ולסת קבע ד"ר ברק את הנכויות הבאות :
- 30% בגין אי-התאחות בצורה קשה של שברי לסת עליונה עם הפרעות קשות במנשך.
 - 20% בגין הפרעה אסתטית קשה בפנים.
 - 10% בגין הפרעה תפקודית של פרקי הלסת ושרירי הלעיסה בצורה בינונית.
 - 6.67% בגין ירידה בתחושה בלחי שמאל וצד אף שמאל.
 - 2.25% בגין אבדן שיניים.

עוד הוסיף ד"ר ברק וקבע פירוט של טיפולי שיניים חיוניים ומיידיים של עקירות, השתלת בלוק עצם, שתלים, מבנים וכתרים, וכן טיפולים חוזרים של חלק מהם במהלך השנים.

ד"ר ברק פירט עלויות ותדירויות של הטיפולים. החישובים נעשו אריתמטית אף ביחס לעתיד, ואולם ב"כ התובעת בהגנותו ערך בסיכומיו תחשיב מהוון (וקטן יותר בשיעורו), והסכומים שם אינם במחלוקת (במובחן משאלת האפשרות להקטין את הנזק ע"י שירותי קופה"ח ולא בהדסה).

כאב וסבל

15. הפיצוי אותו יש לפסוק לתובעת בגין כאב וסבל הוא הפיצוי המקסימאלי לפי חוק [הפלת"ד](#), כיון שמדובר בנכות רפואית של 100% ובימי אשפוז רבים. סכום הפיצוי בגין כאב וסבל, בתוספת ריבית כחוק מיום התאונה, יהא אפוא בסך 197,800 ₪.

הנכות התפקודית והפגיעה בכושר העבודה

16. שני הצדדים מסכימים, כי פגיעתה הגופנית של התובעת בתאונה היתה קשה ביותר, וכך אף הפגיעה בכושר העבודה שלה. אין מחלוקת כי במשך כשש שנים וחצי, מאז התאונה ועד היום, לא יכלה התובעת לעבוד בכל עבודה שהיא, ונכותה התפקודית היתה 100%. מוסכם שכך הוא המצב גם בתקופה הקרובה. המחלוקת היחידה היא בנוגע לעתיד, בהתחשב ביכולתה של התובעת לשקם את עצמה ולרכוש לעצמה מקצוע ומיומנויות שיאפשרו לה לעבוד, גם אם באופן חלקי או מוגבל.

17. אקדים ואציין כבר כעת, כי התובעת היא אישה מרשימה ביותר, העושה כל שביכולתה להיאבק בפגיעתה הקשה ולא לוותר. היא אינה מוכנה להסתגר בביתה, ורוצה לנסות ולשקם את עצמה ולהשתלב במעגלי העבודה. הדברים עלו במפורש בעדותה בפניי, שהייתה מרשימה ומהימנה כאחת.

18. הדברים מתיישבים גם עם התמודדותה של התובעת בעבר עם קשיים תעסוקתיים. התובעת נולדה בבלרוסיה, סיימה שם לימודי תואר ראשון ושני בהנדסת מזון, ואף עבדה במקצועה. כאשר עלתה ארצה בגיל 32 התמודדה עם קשיי השפה ועם הקושי

לעבוד במקצועה, לא בחלה בעבודות מזדמנות שאינן תואמות את הכשרתה והשכלתה, ובמקביל לכך השתתפה בקורסים מקצועיים של משרד העבודה, ובכלל זה הסבה בת 3 שנים למקצוע של תברואנית. החל משנת 1997, 5 שנים לאחר עלייתה, החלה לעבוד במקצועה החדש כתברואנית, תחילה במספר משרות חלקיות, ומשנת 2004 ואילך במשרה מלאה בעיריית רחובות עד לפגיעתה בתאונה. מהלך חיים זה מדגים את אופייה של התובעת ואת נחישותה להשתלב בעבודה.

19. נראה כי כך התרשם גם ב"כ המלומד של הנתבעת, אשר כתב, בהגינותו הרבה, בפתח סיכומיו, כי "התובעת היא אישה אצילת נפש, אשר איתרע מזלה והיא נפגעה באורח קשה בתאונת דרכים, אלא שאישיותה, הראויה להערצה, הובילה אותה להתמודדות מכובדת ביותר עם מצבה הרפואי החדש ולשיפור משמעותי ביותר במצבה הרפואי והתפקודי".

20. והנה כי כן, אף משנפגעה כה קשה בתאונה, עשתה התובעת כל שביכולתה כדי לשוב למעגל העבודה.

התובעת פנתה למל"ל ולרשויות הרווחה בניסיון לעשות הסבה מקצועית נוספת, אשר תאפשר לה לעבוד למרות מגבלותיה הקשות, הן מגבלת העיוורון והן המגבלות האורטופדיות והאחרות.

תחילה השתתפה התובעת בקורס רענון במחשבים ובהתאמה לעיוורים, ככלי עזר לקראת הבאות. לאחר מכן עברה איבחון, ואימצה את המלצת הגורמים המאבחנים לפנות ללימודי עבודה סוציאלית – אך לא הצליחה להתקבל ללימודים, לא באוניברסיטה ואף לא במכללות, עקב דרישות מקדמיות של פסיכומטרי ובשל עיוורונה. בהמשך בחנה המלצה נוספת של הסבה למקצוע של דיאטנית, ואולם גם ללימודים אלו לא יכלה להתקבל בשל דרישות הקשורות בעבודות מעבדה.

התובעת רוצה לעבוד, אך אינה מוצאת דרך לכך במגבלותיה. וזאת לזכור, כי אין מדובר רק בעיוורון המלא, אלא גם בהגבלות אורטופדיות משמעותיות, לרבות ההגבלה לישיבה בלבד והצורך להיעזר בקב, שילוב דברים המונע ממנה, למשל, התנהלות עצמאית עם כלב נחיה.

21. ב"כ הנתבעת הציע, כי עומדות בפניה של התובעת חלופות תעסוקתיות נוספות, כמגשרת קהילתית או משפחתית – והציג לשם כך חו"ד מומחה של הגב' נאור. הגב' נאור נחקרה על חוות-דעתה. הסתבר כי היא לא ראתה את התובעת, לא בדקה אותה, ואפילו לא קראה את עדותה. היא לא ידעה היכן מקום מגוריה של התובעת, ואילו מקומות תעסוקה נגישים יש בסביבתה. היא אישרה, שהתובעת תצטרך ללמוד

לשם כך עבודה סוציאלית משך שנתיים – אלא שדבר זה אינו ביכולתה של התובעת כאמור לעיל.

הגב' נאור התעלמה מהקשיים התפקודיים של התובעת, והסבירה כי תוכל לשמש כמגשרת אם יוצמד לה עורך-דין, וכי בדרך זו היא תרוויח תוך זמן לא רב את השכר הממוצע במשק (כד!).

בשלב זה הפסקתי את החקירה בהסכמת הצדדים, כאשר הוסכם שניתן יהיה לטעון כנגד חוות הדעת אף ללא מיצוי החקירה.

סברתי כי די בכך כדי שהנתבעת תירמוז, ולא תעמוד על אותה חוות דעת, אך נכזבתי. לפיכך, אין לי אלא לומר את התרשמותי, כי אין כלום בחוות הדעת. היא סתמית וכוללנית, אין היא מתייחסת לנסיבותיה של התובעת, אין היא עומדת במבחני היגיון וסבירות מינימליים – ואני דוחה אותה מכל וכל.

22. עוד טען ב"כ הנתבעת לאפשרות של השתלבות התובעת ב"עבודה מוגנת", אך לא הביא לכך כל ראיות, ובוודאי שלא הרים את הנטל לסתור את ראיות התביעה להיעדר יכולת תעסוקה.

23. מסקנתי היא, אפוא, כי אף שהתובעת עושה כל שביכולתה, ועושה כל מאמץ סביר (ואף למעלה מכך) לשם שיקומה התעסוקתי – אין בידיה להשתלב בעבודה כלשהי בשכר עקב פגיעתה הקשה בתאונה, ובוודאי שלא ניתן לקבוע במידה מספקת מבחינה ראייתית כל מידת השתכרות עתידית שניתן לייחס לתובעת.

24. לפיכך אני קובע, כי כושר עבודתה של התובעת נשלל ממנה לחלוטין בעקבות התאונה, ונכותה התפקודית מבחינה תעסוקתית היא כשיעור נכותה הרפואית – 100%.

יחד עם זאת אאחל לתובעת, שתמצא בעתיד תעסוקה ועניין, אף אם לא בשכר, ולו לשם מעט מזור למצוקתה ולמכאוביה.

הפסדי שכר לעבר ולעתיד

בסיס השכר

25. עובר לתאונה עבדה התובעת כתברואנית בעיריית רחובות במשרה מלאה בדרגה 41; ואולם ביום 15.8.08, כשנה וחודש לאחר התאונה, היתה התובעת אמורה לעלות לדרגת שכר +41. זאת הוכח בפני הן במסמך תנאי הקידום מעת קבלתה לעבודה

בשנת 2004 (ת/1), והן בעדויות התובעת והגב' קרנבך מהעירייה, ולמעשה אין על כך מחלוקת אמיתית.

מלכתחילה הוסיף וטען ב"כ התובעת, כי מרשתו היתה אמורה לעלות בשתי דרגות נוספות בהמשך הדרך, אלא שדברים אלו לא הוכחו באופן מניח את הדעת; וכיון שגם אליבא דב"כ התובעת מדובר לכל היותר בשינוי דרגה רחוק ושולי ערב יציאתה הצפויה לפנסיה, והסכומים אינם משמעותיים – ויתר על כך ב"כ התובעת בסיכומיו (וטוב עשה).

26. באשר לשיעורים הכספיים, הרי שבדרגה +41 היתה התובעת אמורה להשתכר סך ברוטו כולל של 10,893 ₪ לחודש (כולל תוספות קבועות של ביגוד והבראה, ולא כולל הוצאות משתנות של רכב או נסיעה) – כך לפי עדותה של הגב' שבתאי מהעירייה, תלושי משכורת ונתונים נוספים שהביאה עימה, ובהתאם להסכמות שנרשמו במהלך עדותה לפרוטוקול (עמ' 214).

לאחר הפחתת מס הכנסה, ובשיערוך להיום (ללא ריבית) עומדת משכורת "הנטו [הפלת"ד](#)" של התובעת, לפי הדרגה שהיתה אמורה לקבל כשנה וחודש אחרי התאונה, על סך של כ-11,500 ₪.

27. ער אני לכך שבמהלך השנה וחודש שמאז התאונה ועד לאותה עליית דרגה – היתה המשכורת נמוכה יותר. אך הוכח והוסכם בפניי במהלך עדותה של הגב' שבתאי, שהפער היה 512 ₪ בחודש נכון לאז – ולכן ניתן לערוך את כל החישובים לפי המשכורת של 11,500 ₪, כאשר בסופו של חישוב נפחית סכום כולל של כ-8,000 ₪ נכון להיום בגין אותם שנה וחודש ראשונים.

28. בסיס השכר לצורך החישובים להלן יהא, אפוא, 11,500 ₪ לחודש נכון להיום (בכפוף להסתייגות בדבר הפחתת 8,000 ₪ מההשתכרות בשנה וחודש הראשונים).

הפסדי שכר עבר

29. מאז התאונה ועד היום עברו 6 שנים ו-7 חודשים (שהם 79 חודשים); ולאור הנתונים הכספיים שפורטו לעיל, של השתכרות חודשית בסך 11,500 ₪ לחודש, בכפוף להפחתה כוללת של כ-8,000 ₪ בגין השנה וחודש הראשונים – הרי שהתובעת הייתה אמורה להשתכר מאז התאונה ועד היום סכום כולל של כ-900,000 ₪.

30. אמת, אף שהתובעת לא עבדה לחלוטין מאז התאונה, היא המשיכה לקבל מעבודתה תשלומי שכר חלקיים עד סוף שנת 2007, בסך של כ-15,000 ₪ (אליבא דנתבעת) או כ-20,000 ₪ (אליבא דתובעת) - כאשר לא ברור בגין מה בדיוק שולמו תשלומים אלו

(משום שהיא לא עבדה), אך כאשר הוכח שהתובעת ניצלה בתקופה זו את כל ימי המחלה והחופשה שלה.
לכן מצד אחד לא נפחית סכום זה, ומצד שני לא נפסוק כל פיצוי בגין אבדן ימי חופשה ומחלה (בין שחלקם כלל לא ניתנו לפדיון באותה עת, ובין אחרת).

31. התוצאה הסופית היא, שהפסדי שכר עבר של התובעת מסתכמים בכ-900,000 ₪, בתוספת ריבית ממוחצית תקופה, ובסה"כ כ-942,000 ₪ נכון להיום.

אבדן כושר השתכרות לעתיד

32. התובעת בת 53.5 כיום, ויש להניח כי היתה עובדת לפרנסתה עד גיל הפרישה המקסימלי לפי החוק, 67.

זוהי הנחת העבודה הרגילה שיש לאמצה באין ראיות לסתור.

העובדה שאישה יכולה לפרוש בגיל מוקדם יותר אינה ראייה מספקת להוכיח כי כך הייתה עושה התובעת. יתרה מכך, התובעת הצהירה במפורש בתצהירה כי הייתה ממשיכה לעבוד ככל שהיה מתאפשר לה, והיא לא נחקרה על כך. גם התנהלותה והתנהלות בני משפחתה בעבר מעידים כי מדובר במשפחת עולים שנאבקה לפרנסתה, ואין זה סביר שהייתה מקדימה לפרוש כאשר היה בידיה להמשיך ולהשתכר משכורת מלאה.

אני ער לכך שבעיריית רחובות נדרש אישור המעביד להמשך עבודה לאישה אחרי גיל 64, אך חזקה על התובעת שהייתה מבקשת כזה אישור, וחזקה על העירייה שהייתה נעתרת לבקשתה של עובדת כה חיובית – והנתבעת לא ניסתה אפילו להראות בחקירת עדי העירייה, שאישור כאמור לא היה ניתן.

33. לפיכך, יש לחשב את אבדן כושר ההשתכרות לעתיד בגין התקופה המלאה שנותרה מגיל 53.5 ועד גיל 67, קרי 13.5 שנים, עם מקדם היוון 133.0744.
כמו כן, וכפי שצוין לעיל, לתובעת נכות תפקודית של 100% והיא איבדה לחלוטין את כושר השתכרותה, כאשר בסיס השכר הוא כ-11,500 ₪ לחודש.
אשר על כן, הפיצוי בגין אבדן כושר ההשתכרות לעתיד יעמוד על סך של כ-1,530,000 ₪.

הפסדי פנסיה ותנאים סוציאליים

34. במהלך שמיעת ההוכחות הסכימו ב"כ הצדדים, כי הפסדי הפנסיה והתנאים הסוציאליים יחשבו באופן גלובאלי לפי כ-10% מהפסדי השכר לעבר ולעתיד – כך בעמ' 222 לפרוטוקול.

מה נשתנה מהסכמה זו, שכעת מבקש ב"כ התובעת לערוך חישובים מדוייקים כאלו ואחרים?

ובצדק עומד ב"כ הנתבעת על הסיכום האמור, ומציע פסיקה גלובאלית כזו. הדבר גם מתיישב עם נתונים שנשמעו במשפט – שמצד אחד, בכל הנוגע לפנסיה, מרבית ההפרשה מובטחת ונמשכת, ורק אחוז קטן נגרע מהתובעת; ומצד שני, מה שנפסק לחלוטין הוא הפרשת המעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5%.

35. לפיכך, הפיצוי בגין הפסדי פנסיה ותנאים סוציאליים לעבר ולעתיד יועמד באופן כולל על סך של 247,000 ₪ נכון להיום.

ניידות

36. כאמור, התובעת התעוורה בשתי עיניה ונפגעה קשות גם מבחינה אורטופדית כתוצאה מהתאונה. התובעת נעזרת בקב הליכה, ואינה יכולה לצעוד מרחקים ארוכים, ובכל מקרה לא תוכל לעבוד אלא בישיבה. כמו כן, אין היא יכולה ללכת עם כלב נחיה, והיא צריכה ליווי.

מכאן שכל יציאותיה מהבית, שחורגות מסיבוב התאווררות קצר, מחייבות הידרשות לנסיעה ברכב, כאשר אוטובוס אינו פתרון הולם וסביר. בשים לב לשילוב ההגבלות - האפשרויות הסבירות היחידות הן שימוש במונית או שימוש ברכב פרטי כשהנהג אינו התובעת.

זאת ועוד, בנסיבות חייה של התובעת היא נדרשת לנסיעות רבות שלא הייתה נדרשת להן אלמלא התאונה – הן נסיעות לטיפולים רפואיים ואחרים, והן יציאות לחוגים, ללימודים, למתנ"ס, לסידורים, לקפה או מסעדה וכו'. ברי כי גם אלמלא התאונה היתה התובעת יוצאת עם בעלה או לבדה למפגשים חברתיים או לבילויים, אך כאן מדובר בתוספת שמחייבת תמיד שימוש ברכב, ושהיא חיונית במיוחד מהבחינה הנפשית והשיקומית כדי לאפשר לתובעת לצאת מהבית "הסוגר עליה".

37. למרות חוה"ד שהוגשו ע"י ב"כ שני הצדדים לעניין רכב, אינני רואה מקום לקבוע היזקקות לרכב מיוחד ולפיצוי בהתאם. הדבר אינו מתאים לאורחות חייה של התובעת מאז התאונה, אשר יוצאת בעיקר בשעות היום, ובלוויית המטפלת הזרה שכלל אינה רשאית לנהוג.

השימוש במונית נראה לי כמשקף באופן טוב יותר את ההתמודדות עם הצורך, ואת הנזק הכספי במישור הניידות, בעקבות התאונה. כך עולה גם מעדות התובעת וגם מעדות בעלה התובע.

ואולם גם כאן אין מקום לחישוב אריתמטי מדוייק – משום שחלק מהנסיעות (לטיפולים רפואיים) מכוסות ע"י המל"ל בשיפוי ישיר (ולא רק בגדר קצבת ניידות); משום שיש הישתנות לעניין זה בציר הזמן, מתקופות האשפוז בעבר (שאז השימוש המוגבר היה דווקא של בני המשפחה ולצורך עזרת צד ג'), דרך תקופות בראשית השנות בבית(שאז מרבית היציאות היו לטיפולים רפואיים ושיקומיים), ועד המצב דהיום ולעתיד לבוא (כאשר חלה התייצבות במצב הרפואי, ויש אפשרות רבה יותר ליציאות לצרכי חוגים ולימודים ובילויים למשל); ומשום שיש פער משמעותי בין נסיעות מקומיות ונסיעות מחוץ לעיר, וקשה לכמת את היחס ביניהן באופן מדוייק.

38. לכן, בשים לב למשך הזמן הכולל, ולאמדתן כללי של תוספת הנסיעות המתבקשת – ראיתי להעמיד את הפיצוי בראש נזק זה **לעבר ולעתיד** באופן גלובאלי על סך של ₪ 400,000.

דיוור

39. כאן מדובר בראש נזק שראוי, לדעתי, בנסיבות העניין דנן, לפיצוי מידתי ויחסי, תוך הבחנה בין העבר לעתיד.

40. עובר לתאונה התגוררה התובעת עם בעלה ושני בניה ועם משפחת גיסתה בבית קוטג', אותו קנו שתי המשפחות יחדיו ביישוב בני-עייש. בית זה נקנה במחיר זול במיוחד, ורכישתו התאפשרה לתובעת ולמשפחתה ולמשפחת הגיסה רק בדרך מיוחדת זו של רכישה משותפת של יחידת דיוור אחת לשתי המשפחות יחדיו. ברור כי הסדר כזה לא היה אפשרי בין שתי משפחות זרות.

41. מאז התאונה, וכאשר התובעת סיימה את פרקי האשפוז הארוכים, והחלה בשיקום חייה – אותו בית של שתי המשפחות לא התאים עוד לצרכי התובעת. אי ההתאמה נבעה, כפי שהוסבר כהלכה בעדותם המהימנה של התובעת ושל בעלה – גם בשל הצורך בחדר נוסף למטפלת הזרה; גם בשל הצורך בזמינות וקירבה של אותה מטפלת לתובעת בתוך הבית; גם בשל צורך בשירותים נוספים; גם בשל הצורך להקטין את מספר המדרגות והקומות בתוך יחידת הדיוור ומחוץ לה; גם כדי לאפשר

נגישות קרובה לרכב; וגם בשל הצורך לקירבה וזמינות רבה יותר למרכזי השיקום (רפואי, תעסוקתי וחברתי) של התובעת.

42. בעקבות זאת העתיקה התובעת את מגורי משפחתה הגרעינית עם המטפלת הזרה, לבית שכור ביישוב גדרה.

אין מדובר במעבר ליישוב יוקרתי במיוחד ולשיפור משמעותי של סביבת החיים באופן לא מידתי - אלא ביישוב לא רחוק, שמציע קרבה גיאוגרפית וריכוז משמעותי של גורמי טיפול ושיקום הדרושים לתובעת. אין מדובר במעבר לטירת פאר - אמנם הבית השכור גדול יותר, והבנים "זכו להתרווח" כל אחד בחדר משלו, אך זה מה שנמצא באותה עת באופן זמין לשכירות.

אין מדובר גם בדמי שכירות מופרזים - הבית החדש נשכר תמורת סך סביר של 5,200 ₪ לחודש. הפער הגדול יחסית לעומת 1,700 ₪, אותם מקבלת התובעת כדמי שכירות בגין חלקה בבית בבני-עייש, מוסבר בקונסטלציה המיוחדת - שחלקה של התובעת בבית הישן אינו מהווה יחידת דיור נפרדת, שניתן להשכירה בקלות בשוק החופשי. כמו כן, ובשל האילוצים המשפחתיים, הוסבר גם הקושי במימוש הבית בבני-עייש, בדרך של פירוק שיתוף כפוי על הגישה. דומני כי די באסון שפקד את התובעת על מנת שלא נאלצה להגיע לעימות משפחתי.

43. מצד שני, ברור כי עם כל ההבנה למצב המשפחתי והקנייני המורכב - הרי לא נכון ולא צודק לחייב את הנתבעת בהפרש האריתמטי בין שכירות הבית החדש לשכירות הבית הישן עד לאריכות ימיה של התובעת; כאשר ברור שעם יציאת בניה מהבית בשלב זה או אחר, ניתן יהיה להצטמצם ליחידת דיור קטנה יותר, וממילא זולה יותר מהנוכחית; ואף התובעת אישרה זאת בעדותה.

כן ראוי להביא בחשבון, כי השותפות עם משפחת הגישה בבית בבני-עייש אינה לעד, וגם בעניין זה ניתן לצפות מהתובעת להקטנת הנזק במידת מה בעתיד לבוא.

44. התרשמותי היא כי התובעת בחרה לעבור לבית אותו מצאה, לא כדי "לנפח" תביעה ולא כדי "לתפוס טרמפ" על פציעתה הקשה בתאונה לשם שיפור רמת חיים - אלא כדי למצוא מוצא סביר למצוקה אליה נקלעה בעקבות התאונה, וכדי לבסס עוגן שיאפשר לה להתחיל במסע השיקום (שאף ב"כ הנתבעת ציין אותו לשבח).

ואולם בחלוף הזמן, ובשים לב לעמדת הנתבעת ולשינוי הנסיבות, וכאשר חלף הלחץ הראשוני למצוא את המקום הראשון הזמין, ניתן לצפות מהתובעת לערוך שינוי שיקטין את מידת הנזק ע"י בחירה בדירה מתאימה אך זולה יותר. אחרי ככלות הכל, יש בגדרה דירות קרקע קטנות יותר מדירות 6 חדרים.

45. לפיכך באתי למסקנה, כי ביחס לעבר יש לפצות לפי הפרש השכירות בפועל – אך בנוגע לעתיד ייעשה החישוב באופן שונה.

הפיצוי בגין התאמת הדיור לעבר יחושב משכירת הבית בגדרה ב-11/08 ועד היום, 64 חודשים, לפי הוצאה חודשית עודפת של 3,500 ₪ (ההפרש בין שכירות הבית החדש ב-5,200 ₪ להשכרת הבית הישן ב-1,700 ₪). לפיכך, פיצויי העבר יועמדו על סך של 224,000 ₪, בתוספת ריבית ממחצית התקופה, ובסה"כ כ-232,000 ₪.

הפיצוי בגין התאמת הדיור לעתיד יחושב מעתה ועד לתחלת חייה של התובעת, 31.5 שנים, עם מקדם היוון של 244.3447, על בסיס תוספת בדמי שכירות של כ-2,000 ₪ לחודש. לפיכך, פיצויי העתיד יועמדו על סך של 488,000 ₪.

סה"כ הפיצויים בגין התאמת דיור לעבר ולעתיד יחדיו יועמדו, אפוא, על סך של 720,000 ₪.

הוצאות רפואיות אחרות

46. התובעת נפגעה בתאונת דרכים שהוכרה ע"י המל"ל כתאונת עבודה, ולכן בעיקרון מכוסות כל הוצאותיה הרפואיות ע"י המל"ל מכוח חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) התשנ"ה – 1995 (להלן: "חוק הביטוח הלאומי"), וזאת באמצעות קופה"ח של התובעת לפי ההסכם בין הקופה למל"ל (ת/6).

יצוין, כי כיסוי זה נרחב מהכיסוי הניתן לנפגע בתאונת דרכים שאינה תאונת עבודה, אשר מכוסה מבחינת ההוצאות הרפואיות רק בגדר מה שמצוי בסל הבריאות לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד – 1994.

הדברים אינם רק בגדר עניין שבדין אלא גם עניין שבעובדה. לבקשת ב"כ התובעת הוזמנו לעדות אנשי המל"ל וקופה"ח המנהלים את עניינה של התובעת, והוכח בעדותם וגם במסמכים (ת/13), כי התובעת אכן מקבלת החזרים בגין הוצאות רפואיות שנדרשה להן, וזאת מעבר לשירותים רפואיים אותם היא מקבלת בעין מקופה"ח עצמה.

47. על אף האמור לעיל, אין ההוצאות הרפואיות מכוסות במלואן ע"י המל"ל וקופה"ח "עד השקל האחרון". ישנם פערים בין ההוצאות בפועל לבין תשלומי השיפוי.

פערים אלה נובעים ממספר גורמים. כך למשל, שיקול הדעת של הגורמים הרפואיים הניהוליים בקופה"ח (המופקדים על התשלומים) אינו תואם תמיד את המלצות הגורמים הרפואיים המטפלים בפועל בתובעת. כך למשל, טיפולים אלטרנטיביים מסוימים כגון טיפולים הומאופתיים, או ריפוי בעיסוק בחוג קרמיקה, המומלצים ע"י הגורמים הטיפוליים, כלל אינם מוכרים ע"י קופה"ח. כך למשל, טיפולים מסוימים כגון דיקור, הניתנים אפילו בקופה"ח עצמה, מחייבים את התובעת

להשתתפות עצמית כדי מחצית הסכום, ומעבר לתקרה כמותית מסויימת אף נדרש תשלום מלא. כך למשל, ביחס לאביזרים רפואיים מסויימים, כגון זוג שני בשנה של נעליים אורטופדיות, שמחוייב בהשתתפות עצמית; או ביחס למכשיר לייזר שהומלץ ע"י הרופאים המטפלים ולא הוכר ע"י קופה"ח.

48. בהעריכי את מכלול ההוצאות הרפואיות שאינן מכוסות כאמור, הנני רואה לפסוק לתובעת לעבר ולעתיד יחדיו, על דרך האומדן, סכום גלובאלי של 100,000 ₪.

49. מעבר לפערים הכלליים לעניין ההוצאות הרפואיות שזכרו לעיל – הוכח בעניינה של התובעת פער מוגדר ולא מבוטל מבחינה כספית לעניין טיפולי השיניים הנדרשים בהתאם לחו"ד מומחה ביהמ"ש ד"ר ברק. התובעת עמדה על ביצוע הטיפולים בביה"ח הדסה, כאשר המחירים הנדרשים שם תאמו את חו"ד מומחה ביהמ"ש – ואולם קופה"ח שיפתה אותה רק בכמחצית הסכום, לפי עלויות קופה"ח. אכן בד"כ זכאי הנפגע בתאונת הדרכים לפיצוי לפי חלופה סבירה וממוצעת, ואין הוא זכאי לפיצוי בגין חלופה יקרה וחריגה. אלא שבנסיבות המקרה שלפניי, תעריפי הדסה תואמים את חו"ד מומחה ביהמ"ש; וגם בחירתה של התובעת בהדסה אינה בגדר מותרות, במיוחד בשים לב למורכבות בעיותיה של התובעת בתחום הלסת והשיניים כמפורט בחו"ד מומחה ביהמ"ש. הפער בין עלויות הטיפולים בהדסה לעבר ולעתיד לעומת ההחזר החלקי מקופה"ח עומד על כ- 50,000 ₪, ויש לפצות את התובעת אף בסכום זה.

50. התובעת טענה להוצאות נוספות כגון נסיעה להודו לשם היוועצות במרפאים ביוגה וביצוע מדיטציה – אך לא הונחה לעניין זה תשתית ראייתית מספקת, המצדיקה את הנסיעה האמורה מבחינה רפואית כטיפול בר-פיצוי. למען הסר ספק, אין בכך, חס וחלילה, משום ביקורת על התובעת או הסתייגות מזכותה לנסות ולמצוא מזור והקלה למכאוביה בדרך זו – אלא אך ורק קביעה, שאין לחייב את הנתבעת לפצות את התובעת בגין נסיעה זו.

51. התובעת עתרה לפיצוי בגין עלויות עודפות של שימוש במזגן, עקב שהותה זמן רב יותר בבית בעקבות פגיעתה בתאונה. הדבר לא הוכח במידה מספקת, ואין מקום לפיצוי בשל כך.

52. התובעת עתרה לפיצוי בגין שכ"ט לבני משפחתה עבור ניהול ענייניה השוטפים, ואולם הדבר בא בגדר עזרת צד ג' ויובא בחשבון אותו ראש נזק – שלא כמו במקרים שיש צורך במינוי אפוטרופוס ובפסיקת שכר-טרחתו בהתאם.

53. התובעת עתרה לפיצוי בגין שכ"ט עו"ד עבור הטיפול בענייניה במל"ל – אך לטעמי אין מקום לכך בתביעה לפי חוק [הפלת"ד](#), כי אם בהליכים מול המל"ל; ומכל מקום, הדבר לא נטען בתביעה ומהווה שינוי חזית.

54. סופו של פרק זה, יש לפצות את התובעת בגין **הוצאות רפואיות ואחרות** בסכום כולל של 150,000 ₪.

סיעוד

55. התובעת איבדה את מאור עיניה בתאונה וסבלה משברים ופגיעות אורטופדיות רבות. היא אינה יכולה להתנהל באופן עצמאי, וזקוקה לעזרה צמודה. שילוב הפגיעות מחמיר את המצב. היא מוגבלת בהליכה, נדרשת לקב הליכה, ולכן אף אינה יכול להיעזר בכלב נחייה. הקושי מתבטא אפילו בחימום אוכל בתנור והעברתו לשולחן לצורך אכילה, אף שאת פעולת האכילה גרידא היא יכולה לבצע בעצמה. התובעת אינה יכולה להתנהל באופן עצמאי וזקוקה לעזרה צמודה, וכך היא מתנהלת מאז שבה לביתה. תחילה נטלה התובעת עזרה של מטפלות מתחלפות מחברת דנאל, אח"כ שכרה את שירותיהן של מטפלת פנסיונרית מהיישוב, ושל בחורה צעירה לפני צבא, ומאז יום 28.11.08 החלה התובעת להעסיק עובדת זרה. ביום 10.3.09 החליפה את העובדת הזרה הראשונה באחרת, וזו היא המטפלת העובדת בשירותה עד היום. בנוסף לכך, נעזרת התובעת בבעלה, וכן בבניה.

56. ב"כ התובעת עותר בסיכומיו לפצות את התובעת בגין שירותי סיעוד הן לעבר והן לעתיד על בסיס הלכת [אקסלרוד](#), לפי תעריף חודשי של כ-16,000 ₪. אין לטיעון זה כל בסיס בעובדות שהוכחו בפני, ואין הוא מתאים לצרכיה ולרצונותיה של התובעת.

57. התובעת אכן נפגעה קשה בתאונה, אך תודה לאל אין היא קוואדרופלגית, היא איננה רתוקה למיטה, והטיפול והעזרה להם היא זקוקה אינם מאופיינים בטיפול האינטנסיבי 24 שעות ביממה כמו בעניין [אקסלרוד](#) ובתיקים דומים.

התובעת צריכה עזרה וליווי בשעות היום, אך די לה במטפלת הזרה העובדת אצלה, כאשר בשעות הערב בעלה מסייע בידה, ובלילה הוא נמצא עימה ויכול להושיט לה עזרה ככל שהיא מתעוררת משנתה וזקוקה לכך.

העזרה והליווי הם אמנם במהלך היום, אך לא במידת אינטנסיביות שמשביתה את העובדת הזרה מכל מלאכה אחרת. לכן עושה אותה עובדת את כל מלאכות הבית, מבשלת, מנקה, מכבסת וכיוצ"ב. העובדת אף מלווה את התובעת בכל יציאותיה לסידורים, לחוגים ולטיפולים. היא אינה נוהגת, אך התובעת מעדיפה ממילא לצאת במונית.

לעתים נקבל טענה, שהתנהלות של תובע מאז התאונה ועד המשפט אינה מלמדת על הצורך האמיתי לעתיד, כיוון שההתנהלות בעבר היתה ספרטנית ומצומצמת יתר על המידה בשל חסרון כיס – אך לא כך בענייננו.

התובעת ובעלה-התובע העידו במפורש, כי המתכונת הקיימת, של היעזרות בעובדת הזרה במשך שעות היום ועזרת הבעל בערב, כאשר העובדת הזרה גרה עימם ועושה את כל מלאכות הבית – היא המתכונת הרצויה להם גם בעתיד לבוא.

58. נותרת אפוא שאלת הכימות הכספי של הסדר סיעודי זה – ולא פיצוי לפי מתכונת רעיונית של הלכת אקסלרוד, אשר אינה מתאימה, לא התקיימה, ולא תתקיים בענייננו.

59. מחקירתם של התובעת ובעלה, ומתוך עיון בקובץ המסמכים ת/13 שנערך ע"י קופה"ח, עולה התמונה הבאה לגבי הוצאות העבר של התובעת בגין עזרה סיעודית: התשלום לדנאל עבור המטפלות המתחלפות נעשה ע"י חברת הביטוח או קופה"ח בסכום שאינו ידוע, אך מכל מקום לא ע"י התובעת. התשלומים למטפלות מהיישוב (הפנסיונרית והנערה) הסתכמו, נכון להיום, בסך של כ- 10,000 ₪.

התשלומים לעובדת הזרה ובקשר עם העסקתה עומדים במוצע, נכון להיום, על סך של כ- 4,700 ₪ לחודש, וזאת החל מדצמבר 2008, קרי 63 חודשים, ובסה"כ 296,000 ₪, בתוספת ריבית ממחצית התקופה, שהם כ- 306,000 ₪. לפיכך, יש לפצות את התובעת בגין **סיעוד לעבר** בסך כולל של כ- 316,000 ₪.

60. יצוין, כי ביחס לעובדת הזרה משקף הסכום החודשי של 4,700 ₪ (נכון להיום) מספר מרכיבים מצטברים: משכורת, דמי כיס, תשלומי הבראה, חופשה וחגים, וגם תשלומים לביטוח הלאומי ולביטוח הרפואי, ותשלומים למשרד הפנים בקשר עם הארכת האשרות.

ואולם, במבט צופה לעתיד, ראוי להביא בחשבון הגדלה במידה של הסכום החודשי האמור. כך, משום שעד כה לא שכרה התובעת כל עזרה חלופית לעת חופשה של העובדת הזרה – ייתכן עקב חסרון כיס, וייתכן משום שעד כה לא התעורר הצורך המעשי בכך. אך לאורך זמן ולאריכות ימי התובעת יש להביא בחשבון גם מצבים כאלו, והתובעת זכאית לכך. כן יש להביא בחשבון עליה מסויימת בשכר לאורך זמן, במיוחד כאשר הסכום המשולם כעת נותר בעינו ללא שינוי כבר זמן לא מבוטל. מצד שני, אינני רואה לקבל את טענות ב"כ התובעת, כי יש להקציב לעתיד סכומים נכבדים בגין שעות נוספות לעובדת הזרה – וזאת לאור פסיקתו של ביהמ"ש העליון בבג"צ 1678/07 גלוטן נ' ביה"ד הארצי לעבודה (29.11.09) ובדנג"צ 10007/09 גלוטן נ' ביה"ד הארצי לעבודה (18.3.13) באותו עניין.

כן אינני רואה לקבל את טענות ב"כ התובעת, כי יש מקום לקצוב לעתיד סכומי פיצוי נוספים בגין עזרה במשק הבית, משום שהעובדת הזרה עושה ויכולה לעשות במסגרת עבודתה גם את עבודות הבית הללו. ואולם, ייאמר מיד, כי הסתייגות זו אינה מתייחסת לעזרת צד ג' של הבעל, אליה אתייחס להלן בנפרד.

61. לאור כל האמור לעיל, ובכל הנוגע לחישוב הפיצויים לעתיד בגין סיעוד, ראיתי להעמיד את סכום הבסיס החודשי על סך של כ-6,000 ₪ לחודש, כאשר תוחלת חייה של התובעת הוא 31.5 שנים, עם מקדם היוון של 244.3447.

התוצאה היא שהפיצוי בגין סיעוד לעתיד יעמוד על סך כולל של כ-1,466,000 ₪.

סייג לפיצויי הסיעוד בשל שיפוי מלא מקופה"ח

62. ב"כ הנתבעת העלה טענה עקרונית כנגד פיצויי הסיעוד האמורים, בין לעבר ובין לעתיד. לטענתו, כלל לא מדובר בנזק שהתובעת סובלת – משום שהמל"ל, באמצעות קופה"ח של התובעת, משפה את התובעת על כל תשלומי הסיעוד האמורים באופן מלא עד לסכום של כ-10,500 ₪ בחודש, תקרה כספית שהתובעת כלל אינה מתקרבת אליה אפילו לפי האומדן המוגדל לעתיד אותו קבעתי לעיל.

63. מהבחינה העובדתית הסכים ב"כ התובעים, שקופה"ח אכן משלמת לתובעת באופן מלא את כל הוצאותיה האמורות בגין הסיעוד – אלא שדאגה עלתה בליבו של הפרקליט המלומד, שמא מדובר בתשלום בהתנדבות או שבשיקול דעת, אשר עלול להיפסק בעתיד. לכן זימן ב"כ התובעים את אנשי המל"ל וקופה"ח לעדות – אך אלו אישרו בעדותם, שהמל"ל וקופה"ח מחוייבים בתשלום האמור, וכי ימשיכו בכך לאריכות ימיה של התובעת.

64. נותרה, אפוא, מחלוקת משפטית גרידא בין שני הצדדים: האם לנוכח השיפוי המלא, מדובר במצב של "אין נזק" מבחינת התובעת, ולכן אין מקום לפסוק כל פיצוי בגינו (כפי שטוענת הנתבעת)? או שמא מדובר בנזק לתובעת מצד אחד, ובגמלה שמשלם המל"ל מצד שני, כך שיש לקבוע פיצויים וניכוי מהפיצויים (כטענתה של התובעת)? על פני הדברים אין לכך כל חשיבות פרקטית – שהרי מה לי אם לא נפסוק פיצויים, ומה לי אם נפסוק אותם וננכה מהם את גמלאות המל"ל באותו שיעור? התוצאה הסופית תהא אפס בכל מקרה. אלא שכאשר התביעה "נבלעת" בניכוי המל"ל, וכאשר התאונה איננה ברכב המעביד (או, בתביעת נזיקין, כאשר המעביד איננו הנתבע) – או אז זכאי התובע לפיצויים עודפים בשיעור 25% מנזקו (אף ששופה כבר על כל 100% הנזק בתשלומי המל"ל). ובמקרה כזה, ככל שנעמיד את הנזק על סכום גבוה יותר, כך יגדל גם סכום הפיצויים העודפים של 25% הנגזרים ממנו. מסתבר כי זהו המצב בענייננו, ולכן יש צורך לדון ולהכריע במחלוקת האמורה.

65. נחיד את הדברים: בשל צרכי הסיעוד שלה מעסיקה התובעת עובדת זרה ומשלמת את משכורותיה ותשלומים נוספים בקשר להעסקתה; ואילו קופה"ח משיבה לתובעת החוזרים מלאים של אותם כספים לפי קבלות. האם יש כאן נזק בר-פיצוי לתובעת, שבצידו גמלה מהמל"ל אותה יש לנכות מהפיצוי (כגישת התובעת)? או שמא מדובר במצב בו לא נגרם לתובעת כל נזק כספי בר-פיצוי (כגישת הנתבעת)? ההכרעה בשאלה זו תלויה, בעצם, באיפיונם של התשלומים המשולמים לתובעת ע"י קופה"ח – האם מדובר בגימלת מל"ל אם לא?

66. מלכתחילה טען ב"כ הנתבעת, כי מדובר בתשלומים של קופה"ח ולא של המל"ל, אך כי מדובר בתשלומים שקופה"ח מחוייבת לשלם – בעוד שב"כ התובעת טען, שמדובר בתשלומי מל"ל באמצעות קופה"ח, אך כי הם פועלים כמתנדבים ולפינים משורת הדין ואינם חייבים לשלם זאת.

בסופו של דבר, לאחר שמיעת עדויותיהם של אנשי המל"ל וקופה"ח, ולאחר עיון [בסעיפים 86-91 לחוק הביטוח הלאומי](#) ובהסכם ת/6 שבין המל"ל לקופה"ח, ולאור מה שנפסק (לאחר הסיכומים) בביהמ"ש העליון ברע"א [7325/12 הפניקס וקרנית נ' מכבי](#) (12.11.13), סעיף 18 לפסק דינו של כב' השופט עמית) – התאחדו ב"כ הצדדים בדעותיהם לכלל עמדה שלישית (ב"כ התובעת בסיכומיו, וב"כ הנתבעת בהודעה שהגיש בתגובה לפסה"ד בפרשת הפניקס).

כעת מוסכם על שני הצדדים, כי יש לראות זאת כתשלומים של המל"ל (באמצעות קופה"ח), וכי המל"ל חייב בתשלומים אלה מכוח [חוק הביטוח הלאומי](#) (וקופה"ח כשלוחתו של המל"ל מכוח ההסכם ביניהם).

[במאמר מוסגר, וכפי שאכן טען ב"כ הנתבעת בהודעתו האחרונה – שונים הם פני הדברים בתאונה שאינה תאונת עבודה; שאז תשלומי קופה"ח הם תשלומים של הקופה ולא של המל"ל, והם מכוח חוק ההתייעלות הנזכר בפרשת הפניקס ולא מכוח חוק הביטוח הלאומי].

אלא שלנוכח העמדה החדשה והמוסכמת של הצדדים כאמור לעיל – הרי מדובר באמת בתשלומים שיש להם מאפיינים של גימלת מל"ל לפי חוק הביטוח הלאומי. סעיף 1 לחוק הגדיר "גמלה" כ"כל טובת הנאה שהביטוח לפי חוק זה מעניק אותה". וכאן אכן מדובר בתשלום ("טובת הנאה") שהמל"ל משלם ("הביטוח מעניק") מכוח הוראות חוק הביטוח הלאומי ("לפי חוק זה").

67. ב"כ הנתבעת הוסיף וטען, כי לא מדובר בגמלה חודשית קבועה וסדירה, אלא בהחזר הוצאות לפי קבלות בסכומים משתנים ובמועדים לא קבועים; וכן כי מדובר למעשה במתן שירותים רפואיים בפועל.

בכל הנוגע לטיעון הראשון, אכן התשלום אינו בהכרח קבוע ואינו בהכרח במועדים קבועים – ואולם אין בהגדרת "גמלה" בחוק הביטוח הלאומי כל דרישה לסכומים ולמועדים קבועים.

אין גם כל קושי לקבוע את שוויה של הגמלה ולהוון אותה לצורך הניכוי – שהרי מעצם הגדרתה שווה הגמלה הזו לסכומים שהתובעת שילמה ותשלם לעובדת הסיעודית ובקשר להעסקתה, וכסכום הפיצוי כך גם סכום הגמלה לניכוי.

בכל הנוגע לטיעון השני – אכן, סעיפי החוק מכוחם נעשה ההסכם של המל"ל עם קופה"ח ומכוחם משולמים התשלומים לתובעת, הם סעיפי חוק בסימן ג' לפרק ח' שעניינו "גימלאות בעין". ואמנם הכלל הוא שאיננו פוסקים פיצויים ומנכים כנגדם את שווי הגמלה כאשר מדובר "בגמלה בעין", כגון כאשר המל"ל שולח למבטח עוזרת או מטפלת סיעודית. אלא שלמרות "המיקום הנורמטיבי" של מקור החבות בענייננו – הגמלה הניתנת בפועל לתובעת איננה "גמלה בעין" אלא "גמלה בכסף". קופה"ח לא שולחת לתובעת מטפלת סיעודית – אלא היא משלמת לתובעת, עבור ובשם המל"ל, גמלה בכסף בגין העסקת המטפלת ע"י התובעת.

אשר על כן, אין גם בטיעונים אלה כדי לשלול את אופיים "הגימלתי" של תשלומי הסיעוד מהמל"ל (באמצעות קופה"ח) לתובעת.

68. מסקנתי מכל האמור לעיל היא, שהדין עם התובעת במובן זה: יש לפסוק לה פיצויים בגין התשלומים שהיא נדרשת לשלם לעובדת הזרה ובקשר להעסקתה; יש לנכות מהפיצויים הללו את התשלומים (באותם סכומים) שקופה"ח משלמת לה בשל כך כגמלאות מל"ל; ומכיוון שהתביעה בענייננו "נבלעת" במל"ל, אזי ההשלכה המעשית של הדבר תהא, שהפיצויים העודפים בשיעור 25% ייגזרו גם מסכומי פיצויים אלו.

עזרת צד ג' ותביעת הבעל כמיטיב

69. בקובעי כי די לתובעת בהעסקת עובדת זרה לצרכיה הסיעודיים, התבססתי בין היתר על המצב העובדתי הקיים ועל רצון התובעת, כי העזרה לה היא זקוקה בשעות הערב ובמידת הנדרש אף בלילה תינתן לה ע"י בעלה.

אכן, מצפים אנו מבני-זוג ומבני משפחה קרובים (הורים וילדים) כי יושיטו יד לקרובם שנפצע; וככלל אין לפצות, בוודאי שלא באופן קבוע ומשמעותי, בגין עזרה גיילה ושולית כזו, שהייתה מתבקשת ומובנת מאליה אף ללא כל פגיעה. אלא שכאשר אותה עזרה היא עזרה מתמשכת, קבועה, מהותית, ומשנה אורחות חיים, ובוודאי כאשר היא מחליפה למעשה שירותי סיעוד שאחרת היה מקום לשכור אותם בתשלום – או אז יש לפצות על כך באופן משמעותי ונפרד.

70. שבתי ועיינתי בעדויות התובעת ובעלה, והתרשמתי כי עזרתו של הבעל לאשתו בעניינינו עומדת במבחנים אלו של עזרה מתמשכת, קבועה ומהותית. נוכחתי כי הדבר דורש ממנו זמן רב וצמידות רבה לתובעת, ומשנה את אורחות חייו. הדבר מתבטא גם בעזרה סיעודית לתובעת, גם בנטל רב יותר במשק הבית, וגם בנטל רב יותר בקשר עם ניהול ענייניה של התובעת, ובפרט בכל הנושאים הארגוניים והכספיים מול קופה"ח ומול המל"ל.

זוהי השקעה ומאמץ מתוך אהבה ורעות של אדם לאשתו, השקעה ומאמץ הראויים להערכה, אך לנוכח היקפם ומהותם – כאלו הראויים גם לפיצוי כספי. ברור כי בתקופות מסוימות היה מדובר בעשייה מוגברת יותר, וכי גם אופי העזרה משתנה לפי העתים ולפי מצבה של התובעת – אך אין מקום לדיפרנציאציה בין התקופות, ויש לאמוד זאת באופן קבוע וגלובאלי לכל העתים.

71. בשוקלי את המכלול ראיתי להעמיד את הפיצוי בגין עזרה זו של הבעל-התובע על סך של כ-2,500 ₪ בחודש, הן לעבר והן לעתיד; וכיון שלא מדובר בשיפוי על הפסד כספי בפועל, אין מקום לפסיקת ריבית בגין העבר.

ביחס לעבר מדובר ב-79 חודשים מאז התאונה, קרי בפיצוי בסך כ-197,000 ₪. ביחס לעתיד מדובר בתוחלת חייה של התובעת (כאשר לא ניתנו לי נתונים לגבי תוחלת חיי התובע, ולכן אניח זהות בעניין זה), קרי 31.5 שנים עם מקדם היוון של 244.3447, ולכן מדובר בפיצוי בסך כ-611,000 ₪. לפיכך, הפיצוי בגין עזרת צד ג' לעבר ולעתיד של הבעל-התובע לאשתו-התובעת יעמוד על סך כולל של 808,000 ₪.

סיכום ביניים לעניין הפיצויים

72.	סה"כ הפיצויים המגיעים לתובעת ולבעלה-התובע הם, אפוא, כדלקמן:
	בגין כאב וסבל. ₪ 197,800
	בגין הפסדי שכר בעבר. ₪ 942,000
	בגין אובדן כושר השתכרות לעתיד. ₪ 1,530,000
	בגין הפסדי פנסיה ותנאים סוציאליים לעבר ולעתיד. ₪ 247,000
	בגין ניידות לעבר ולעתיד. ₪ 400,000
	בגין התאמת דיור לעבר ולעתיד. ₪ 720,000
	בגין הוצאות רפואיות ואחרות. ₪ 150,000
	בגין סיעוד לעבר. ₪ 316,000
	בגין סיעוד לעתיד. ₪ 1,466,000
	בגין עזרת צד ג' של התובע לעבר ולעתיד. ₪ 808,000
	<hr/>
	בסה"כ <u>₪ 6,776,800</u>

ניכויי מל"ל

73. מסכום הפיצויים המגיע לתובעים יש לנכות כל גמלה, קצבה ומענק שהתובעת קיבלה מהמל"ל עקב התאונה.

74. התובעת קיבלה קצבאות נכות כללית, נכות מעבודה, ניידות וקצבה מיוחדת. יצוין כי תחילה לא הוכרה התאונה כתאונת עבודה, ולכן שולמה קצבת נכות כללית – אך בהמשך, משהכיר המל"ל בתאונה כתאונת עבודה, שולמו גם קצבאות נכות מעבודה מכאן ולהבא, וכן הפרשים רטרואקטיביים בין שתי הקצבאות הללו. בהתאם לכך, גם חווה"ד האקטואריות שהוגשו לי מטעם הנתבעת הביאו בחשבון את המעבר מנכות כללית לנכות בעבודה ואת תשלום ההפרשים, כך שהחישוב אינו כולל כפל קצבאות, והקצבאות הנזכרות בחווה"ד משלימות זו את זו. סה"כ הקצבאות האמורות לפי חווה"ד האקטואריות, מסתכמות ב-4,389,271 ₪ נכון ליום 31.5.13, שהם כ-4,461,000 ₪ נכון להיום.

75. בנוסף יש לנכות את הגמלה בגין הוצאות סיעוד לעבר ולעתיד, גמלה ששיעורה הכולל צריך להיות שווה (לפי ההגדרה) לסכום פיצויי הסיעוד לעבר ולעתיד. סכומי הגמלה לעבר הוכחו עד למרץ 2012, עת נערך המסמך ת/13 ועת העידה העדה שערכה אותו, ובאותה עת תאמו סכומי הגמלה את סכומי התשלומים המקבילים

שהתובעת הוציאה עד אותה עת. ואולם, בבואנו לחשב כעת את גמלת הסיעוד לצורך הניכוי אין להיצמד לאותו מועד ולאותם סכומים – ויש לקבוע זאת בדיוק לפי הסכומים שנקבעו בפסק דיני זה לעיל כפיצוי הסיעוד לעבר ולעתיד, כאשר ההנחה היא שהתובעת תגיש קבלות בהתאם ותקבל החזרים בהתאם. אשר על כן, גמלת הסיעוד לעבר ולעתיד עומדת, נכון להיום, על סך כולל של 1,772,000 ₪.

76. כל ניכויי המל"ל מסתכמים, אפוא, בסך של כ- 6,233,000 ₪ נכון להיום.

בליעת התביעה והפיצויים העודפים של 25%

77. כאשר אנו משווים את סך הפיצויים המגיע לתובעת (6,776,800 ₪) לסך ניכויי המל"ל אותם יש להפחית מהפיצויים (6,233,000 ₪) – מסתבר שהתביעה נבלעת חלקית בניכויי המל"ל. לשון אחר, יתרת הפיצויים אחרי הניכויים קטנה מ-25% משיעור הפיצויים המלא.

כיוון שכך, וכיוון שהתובעת הודיעה למל"ל על הגשת תביעתה, ומכוח הוראת סעיף 330(ג) לחוק הביטוח הלאומי – זכאית התובעת למלוא 25% מכלל הפיצויים המגיעים לה לפי פסק דיני זה, קרי 25% מהסכום של 6,776,800 ₪. לפיכך, על הנתבעת לשלם לתובעים פיצויים בסך 1,694,200 ₪.

סוף דבר

78. על יסוד כל האמור לעיל אני מחייב את הנתבעת לשלם לתובעים, לידי ב"כ, תוך 30 יום מהיום, את הסכומים הבאים:

- א. **פיצויים** בסך 1,694,200 ₪.
 - ב. **שכ"ט עו"ד** בשיעור 15.34% (13% מע"מ) מסכום הפיצויים בס"ק (א) לעיל.
 - ג. **הוצאות משפט** (בגין התשלום הראשוני של אגרה, ובגין תשלומים לעדים, למומחים, להקלטת הפרוטוקול ושונות) בסך כולל ועדכני של 30,000 ₪.
- ובסה"כ** 1,984,090 ₪.

מהסכום הכולל דלעיל יש להפחית **תשלומים תכופים** ששולמו (כולל שכ"ט עו"ד) בסכום עדכני להיום של 294,230 ₪.

לפיכך הסכום הסופי לתשלום בפועל הוא 1,689,860 ₪.

ניתן היום, ג' אדר ב תשע"ד, 05 מרץ 2014, בהעדר הצדדים.

רמי אמיר 54678313